

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА ІНСТИТУТ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР НААН УКРАЇНИ
ЛАБОРАТОРІЯ ТВАРИННИЦТВА

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
“АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ
ТА БЕЗПЕКА ВИРОБНИЦТВА Й ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ ТВАРИННИЦТВА”

14 лютого 2020 року

(Конференція зареєстрована в Українському ІНТЕІ, свідоцтво № 647 від 11 листопада 2019 року)

Дніпро

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова:

Кобець Анатолій Степанович – голова оргкомітету, ректор ДДАЕУ, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти.

Заступник:

Черчель Владислав Юрійович – заступник голови, директор ДУ Інститут зернових культур НААН, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Члени оргкомітету:

1. Козир Володимир Семенович – головний науковий співробітник ДУ Інститут зернових культур, професор, академік НААН України;

2. Грицан Юрій Іванович – проректор з наукової роботи ДДАЕУ, доктор біологічних наук, професор;

3. Заярко Олександр Ілліч – директор Інституту біотехнології та здоров'я тварин, кандидат ветеринарних наук, професор ДДАЕУ;

4. Піщан Станіслав Григорович – декан біотехнологічного факультету, доктор сільськогосподарських наук, професор ДДАЕУ;

5. Халак Віктор Іванович – завідувач лабораторією тваринництва ДУ Інститут зернових культур, кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

7. Новіцький Роман Олександрович – доктор біологічних наук, професор кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ.

8. Горчанок Анна Володимирівна – заступник декана з наукової роботи біотехнологічного факультету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ.

Секретар оргкомітету:

Горчанок Анна Володимирівна – заступник декана з наукової роботи біотехнологічного факультету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури ДДАЕУ.

Відповідальність за зміст матеріалів конференції несуть автори.

Дімчя Г. Г., Денисюк О. В., Майстренко А. Н. ЗМИНИ ЕКСТЕР'ЄРУ ХУДОБИ СІРОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ПОРОДИ В УМОВАХ ПРИДНІПРОВСЬКОГО РЕГІОНУ	95
Євлахович А. О., Карлова Л. В., Деберина І. В. ОСОБЛИВОСТІ ВИРОБНИЦТВА МОЛОКА КОРІВ ГОЛШТИНСЬКОЇ ПОРОДИ	98
Казаровец І. Н. ДНК-МАРКЕРЫ ПРОДУКТИВНЫХ КАЧЕСТВ СВИНОМАТОК РАЗЛИЧНЫХ ГЕНОТИПОВ	101
Карпеня М.М., Карпеня С.Л. СПЕРМОПРОДУКЦІЯ И ОПЛОДОТВОРЯЮЩАЯ СПОСОБНОСТЬ СПЕРМЫ ПЛЕМЕННЫХ БЫЧКОВ ПРИ ИСПОЛЬЗОВАНИИ НОВЫХ ПРЕМИКСОВ В СОСТАВЕ РАЦИОНА	104
Карпенко О. В., Патрєва Л. С., Сморочинський О. М. ВИКОРИСТАННЯ ГЕНЕТИКО-МАТЕМАТИЧНИХ МОДЕЛЕЙ ДЛЯ ОЦІНКИ РОСТУ РЕМОНТНОГО МОЛОДНЯКУ ПТИЦІ	107
Король К. В., Григорьев Д. А. СПОСОБ ВЫБОРА ДИФФЕРЕНЦИРОВАННЫХ ДИНАМИЧЕСКИХ ПАРАМЕТРОВ ДОЕНИЯ	110
Костюкевич С. А., Кольга Д. Ф. ВЛИЯНИЕ МОЮЩЕГО СРЕДСТВА МАРКИ «НАВИСАН» НА КАЧЕСТВО ПРОМЫВКИ ДОИЛЬНОГО ОБОРУДОВАНИЯ	113
Михалюк А. Н. ВЛИЯНИЕ ГЕНОВ ДИАЦИЛГЛИЦЕРОЛ О-АЦИЛ ТРАНСФЕРАЗЫ (DGAT 1), ПРОЛАКТИНА (PRL), БЕТА-ЛАКТОГЛОБУЛИНА (BLG) И СОМАТОТРОПИНА (GH) НА ПОКАЗАТЕЛИ МОЛОЧНОЙ ПРОДУКТИВНОСТИ КОРОВ КРАСНОЙ БЕЛОРУССКОЙ ПОРОДНОЙ ГРУППЫ	116
Панкєєв С. П., Ляшевська Н. С. ОРГАНІЗАЦІЯ ВІДТВОРЕННЯ СТАДА М'ЯСНОЇ ХУДОБИ	120
Панкєєв С. П., Яворський В. О. ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО М'ЯСНОГОСКОТАРСТВА	123
Пелих В. Г., Гавріков Є. Д. ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТВАРИН М'ЯСНИХ ГЕНОТИПІВ ПРИ ПРОМИСЛОВОМУ СХРЕЩУВАНІ ТА ГІБРИДИЗАЦІЇ У СВИНАРСТВІ	126
Пелих В. Г., Круподер М. С., Ушакова С. В. ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК	129
Пірова Л. В., Косіор Л. Т., Ластовська І. О., Борщ О. О. ЕКСТЕР'ЄРНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА МОЛОЧНА ПРОДУКТИВНІСТЬ КІЗ РІЗНИХ ПОРІД	132
Похил В. І., Рожков В. В., Похил О. М., Лесновська О. В., Миколайчук Л. П. ШКОЛА ПРОФЕСОРА ШУВАЄВА В. Т. – ОСНОВНІ НАПРЯМКИ НАУКОВОЇ РОБОТИ	135
Сидунова М. Н., Сидунов С. В., Лобан Р. В. КОМПЛЕКСНАЯ ОЦЕНКА КОРОВ ГЕРЕФОРДСКОЙ ПОРОДЫ	138
Соболь О. М. ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ ЦУЦЕНЯТ ПОРОДИ СЕРЕДНЬОАЗІАТСЬКА ВІВЧАРКА	142
Тимошенко Т. Н., Шейко Р. И., Заяц В. Н., Приступа Н. В., Янович Е. А., Тимошенко М. В., Кошман И. В. ОЦЕНКА ПЛЕМЕННЫХ И ПРОДУКТИВНЫХ КАЧЕСТВ ЗАЛОЖЕННЫХ ГЕНЕАЛОГИЧЕСКИХ ЛИНИЙ ВО ВНУТРИПОРОДНОМ ТИПЕ ЖИВОТНЫХ ПОРОДЫ ДЮРОК	145

УДК 636.4.082.22

ПІДВИЩЕННЯ ВІДТВОРЮВАЛЬНИХ ЯКОСТЕЙ СВИНОМАТОК

В. Г. Пелих, д.с.-г., професор

М. С. Круподер, аспірант

С. В. Ушакова, к.с.-г.н., старший викладач

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», м. Херсон, mariya.krupoder@ukr.net

Анотація. У роботі наведена інформація щодо селекційних методів та можливості використання сучасних селекційних ознак для підвищення продуктивності свиноматок. Вченими наведено різні результати селекційного прогресу за відтворювальними якістьми, адже даний показник має низький коефіцієнт спадковості. Метою нашої роботи був пошук та систематизація найбільш ефективних методів і підходів, що направлені на збільшення продуктивності свиней.

Ключові слова: свиноматки, відтворювальні якості, схрещування, вирівняність гнізда.

Постановка проблеми. Ефективність виробництва свинини значною мірою обумовлена відтворювальними якістьми свиноматок, забезпечуючи отримання необхідної кількості поголів'я для вирощування і відгодівлі. Тому, підвищення ефективності використання свиноматок на рівні 2,2-2,4 опороси за рік, багатоплідності більше 12 голів та підвищення збереженості є однією з задач сучасного промислового свинарства [1,2].

Підвищення даних ознак є одним із актуальних завдань на сучасному етапі селекційної роботи у свинарстві. Особливістю відтворювальних якостей є найнижчі величини коефіцієнтів спадковості ($h^2=0,08-0,20$). За даними різних авторів підвищення цих показників можливе у міжпородному схрещуванні свиней вітчизняної та зарубіжної селекції, а також при використанні селекційних прийомів, направлених на виявлення кращих тварин та їх ефективне використання у племінній роботі [3-10].

Мета досліджень. Обґрунтувати використання найбільш ефективних методів і нових селекційних ознак, що направлені на підвищення продуктивності свиноматок.

Результати досліджень та їх обговорення. Багатьма вченими наведено різні результати селекційного прогресу за відтворювальними якістьми свиноматок при їх схрещуванні з кнурами-плідниками різного походження. Так, проведені дослідження Березовського М. Д., Попової, В. М. та ін. [5] свідчать, що використання материнських форм в системі гібридизації у поєднанні з різними генотипами кнурів-плідників не дало суттєвих зрушень за репродуктивними якістьми, однак в середньому рівень материнських якостей був досить високим, що є хорошою передумовою для одержання достатньої кількості молодняку на відгодівлю.

У роботах Стрижак Т.А. [6] наведені дані, що у порівняльній оцінці чистопородного і помісного молодняку свиней зарубіжної і вітчизняної й вітчизняної селекції свиноматки характеризувалися високими відтворювальними якістьми. Збільшення таких селекційних ознак: як багатоплідність, великоплідність, виживаність поросят при народженні, молочність, кількість поросят при відлученні та маса гнізда при відлученні дали змогу отримати високі показники продуктивності за відтворювальними якістьми свиноматок.

У результаті проведених Шульгою Ю.І. і Маслюком А.М. [7] досліджень встановлено, що використання кнурів-плідників великої білої породи англійської селекції впливає на підвищення відтворювальних якостей свиноматок української степової білої породи. У порівнянні з чистопородними аналогами рівень багатоплідності, згідно наведених авторами даних, підвищився на 4,9%, молочності — на 9,5%, кількості поросят до відлучення - на 5,3% і встановлено кращий комплексний показник відтворювальних якостей.

Схожі дані наведені у роботах Вовк В.О., Воловик М.Є., Церенюк А.Н. та ін [8-10].

Підвищення ефективності селекційного процесу у свинарстві в значній мірі ґрунтується на використанні тварин з бажаним типом продуктивності. У таких популяціях необхідно консолідувати бажані ознаки для закріплення в потомстві отриманого ефекту. Однією з ознак селекції свиней на підвищення репродуктивних якостей є відбір за індексом вирівняності гнізда.

Дослідженнями встановлено, що вирівняність новонароджених поросят має високу позитивну кореляційну залежність з вирівняністю гнізда на час відлучення ($r=0,75$). Крім цього встановлено, що дана ознака має високий рівень успадкованості ($h^2=0,41$) та достатню мінливість ($Cv=39,44\%$), що створює умови для ефективного відбору гнізд свиноматок [11].

Особливості даної ознаки висвітлені у роботах Березовського М.Д., Ломако Д.В., якими запропонований індекс вирівняності гнізда і встановлено, що підвищення даної ознаки за живою масою позитивно впливає на життєдіяльність та швидкість росту поросят в гнізді, зменшує відхід поросят. Поросята з низькою живою масою при народженні мають низькі шанси вижити серед значно більших ровесників і значно більшу можливість вижити серед поросят з однаковою з ними масою [12]. Дослідження у даному напрямку були також висвітлені у роботах багатьох вчених [13-15]. За результатами [16] встановлено, що маткам з вирівняних гнізд властива значно вища збереженість приплоду. Жива маса гнізда на час відлучення поросят, була на рівні 143,1-192,2 кг порівняно з 86,9-158,8 кг для невирівняних гнізд ($P\leq 0,001$). Вищі показники маси гнізда на час відлучення мали матки з співвідношенням $50\% \text{♀} \times 50\% \text{♂}$: у вирівняних гніздах - 159,71 кг ($P\leq 0,01$) і невирівняних - 153,08 кг з середньою масою одного поросяти 16,73 і 15,83 кг відповідно.

Отже, сучасні селекційні ознаки та підходи до підбору батьківських вихідних форм свиней різного походження є значущими у роботі, що направлена на підвищення відтворювальних якостей свиноматок.

Висновки. Використання високопродуктивних порід вітчизняної та зарубіжної селекції сприяє прояву ефекту гетерозису за відтворювальними якостями у схрещуванні. А застосування селекційної ознаки – вирівняності гнізда, що має високий рівень наслідування, дозволяє відбирати свиноматок з високими продуктивними якостями, які передаються потомкам.

Бібліографічний список

1. Ломако Д. В. Вивчення ознак відтворювальної здатності свиноматок при чистопородному розведенні: автореф. дис. канд. с.-г. наук: 06.02.01 «Розведення та селекція тварин»/ Д. В. Ломако. – Полтава, 2000. – 20с.
2. Сусол Р.Л. Відтворювальні ознаки свиней залежно від походження та поєднання в умовах півдня України / Р. Л. Сусол, К. В. Ільева // Аграрний вісник Причорномор'я: зб. наук.праць / ОДАУ. - Одеса, 2017. - Вип. 84-1. - С. 81-86
3. Відтворювальні якості свиноматок в системі гібридизації / М.Д. Березовський, В.М. Попова, К.О. Цирик, В.С. Огуренко//Свинарство. — 2012. — № 60. — С. 21–24
4. Березовський М.Д. Репродуктивні якості свиней англійської селекції/ М.Д. Березовський, І.В. Хатько// Свинарство: міжвідомчий тематичний науковий збірник / УААН, Ін-т свинарства. – К.: Аграрна наука, 1996. – Вип.52.-С.16 – 19.
5. Березовский М. Д. и др. Відтворювальні якості свиноматок в системі гібридизації //Свинарство. – 2012. – №. 60. – С. 21-24.].
6. Стрижак Т. А. Відтворювальні якості свиноматок при їх схрещуванні з кнурами різних генотипів //Науково-технічний бюлетень. – 2015. – №. 114. – С. 155-161.
7. Шульга Ю. І., Маслюк А. М. Результати схрещування української степової білої та великої білої (англійської селекції) порід свиней //Таврійський науковий вісник.–2008.–Вип. – 2009. – Т. 58. – С. 218.
8. Вовк В. О. Репродуктивні якості свиноматок різних генотипів при чистопородному розведенні та схрещуванні //Свинарство. – 2011. – №. 59. – С. 32-35.
9. Воловик М. Є. Оцінка ефективності використання чистопорідних і помісних свиноматок універсальних і спеціалізованих порід при різних поєднаннях : дис. – Херсон, дис... канд. с.-г. наук: спец: 06.02. 01 «Розведення та селекція тварин»/ М.Є. Воловик, 2008.

10. Церенюк А. Н. Ефект гетерозису при реципрокному схрещуванні свиней порід велика біла та ландрас / АН Церенюк // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – Випуск 1 (52). – Том.2. – С. 66-70
11. Пелих В.Г. Селекційні методи підвищення продуктивності свиней: монографія. – Херсон: Айлант, 2002. – 264 с
12. Ломако Д. В. Вивчення ознак відтворювальної здатності свиноматок при чистопородному розведенні: дис. ... канд.с.-г.наук. - Полтава, 2000. - 155 с.
13. Пелих В.Г. Вплив вирівняності гнізд на ріст і розвиток поросят у підсисний період / В.Г. Пелих, І.В. Чернишов // Вісник Полтавської державної аграрної академії. -2008. –№ 4. – С. 95-97.
14. Халак В.І. Нова математична модель визначення вирівняності гнізда свиноматок //Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій ім. Ґжицького. – 2011. – №. 13,№ 2 (2). – С. 147-154.
15. Коваленко Т. С. Спосіб оцінки однорідності гнізд свиноматок за ознакою великоплідності / Т. С.Коваленко // Таврійський науковий вісник. – Херсон: Айлант, 2009. – №66 – С. 115 – 118.
16. Пелих В.Г. Теоретичне обґрунтування та практична реалізація удосконалених методів селекції у свинарстві: дис... д-ра с.-г. наук: 06.02.01 / Пелих Віктор Григорович; Національний аграрний ун-т. - К., 2002. - 36 с

INCREASING THE REPRODUCTIVE QUALITIES OF SOWS

V. Pelykh, M. Krupoder, S. Ushakova

***Abstract.** The paper provides information about breeding methods and the possibility of using modern breeding traits for improving the reproductive of sows. Scientists have shown different results of breeding progress for reproductive qualities, because this indicator has a low coefficient of heredity. The purpose of our work was to find and systematized the most effective methods and approaches aimed at increasing of swine productivity.*

***Key words:** sows, reproductive qualities, crossbreeding, nest alignment.*